

Liber Secundus

Furiosus testari nō potest, quia mente et ratione caret. Quando vero habet lucida interualla: quicquid tunc testatur ratum habetur. Damnatuſ pro crimine famoso testari nequit: qz est infamis et iuris expers. Mutus qui nunq̄ locutus est: quia testamētum cum loquela pficitur. Ideo testari non valet. Surdus videlicet qui nunq̄ audiuit testari nequit, qz nescit qualiter de rebus disponat. Itē qui commisit crimen lese maiestatis, vel qui facit contra rem publicam vtputa fidefragus facere testamentum non potest, quia talis cecidit in penā corporis et rerum. Cecus scilicet a natura etiā testari nō potest sine magna solennitate, quia facilliter decipitur. Attamen orbus bene potest testamentum facere

Quibus testari et legari potest. Capitu. XLVII.

Estatori possumus omnib⁹ hominib⁹ liberis seruis puberibus et impuberibus diuitibus paupibus furiosis mutis surdis secularibus et religiosis. Et non solum hominibus s; etiā locis sanctis monasterijs et ecclesijs. Exceptis tamen hīs personis, scilicet, hereticis, apostatis, illicitis, collegijs non priuilegiatis nec confirmatis. Spurijs Seruis accusatis de adulterio, cum eorum dominabus et damnatis. Omnes autē dicuntur illi damnati heretici proscripti fidefragi traditores, fures, latrōes, falsarij, sicarij. Et nota qd lex precipit quibusdam personis testari tanq̄ ipsis ex natura debeatur: vt sunt omnes p̄pinqui ascendentes et descendentes. Collateralibus autē et extraneis scdm voluntatez legatur. Qui autem dicuntur ascendentes et descendentes collaterales et extranei videbimus loco suo.

Queres legari poterunt Capitulum. XLVIII.

Estari et legari poterunt omnes res corporales et incorporales presentes et future ad certum tēpus vel impperuū sub conditione vel simpliciter de certa re certa q̄ritate vel incerta legari potest debitorum liberatio, creditorum solutio, male questitorum restitutio: et non solum res sed et factum potest legari hoc modo. Ego lego et precipio vt heres meus rem talem tali donet v; vendat, vel prohibeo heredi meo talis et talis rei alienationem sub pena. C. librarum tali monasterio vel tali ecclesie prestandum. Et p̄ eo adiicitur pena: vt metu pene sterur arbitrio: quia preceptum de necessitate non seruatur. Similiter testator non potest fidei alicuius cōmittere oēs hereditates suas, vt d̄ hīs disponat, put sibi cōmittit et confidit, et hoc fit sic. A, heres meus esto: et rogo te vt quā